

Få fortellingen din til å skinne!

Hvordan redigere egen tekst?

Gratis webinar

med **Kristine S. Henningsen**

Rektor på Forfatterskolen

Forlegger på Papermoon

Forfatter

FORFATTERSKOLEN

Om Forfatterskolen - og meg :-)

- Grunnlegger: Kristine Storli Henningsen – forfatter, rektor og forlegger (Papermoon).
- Har utdanning innen journalistikk, markedsføring og film. Jobbet i 15 år som redaktør, journalist, spaltist og blogger.
- Jeg har selv gått fra å være *flerrefusert* til å bli *flerpublisert*. Nå har jeg skrevet 30 bøker i ulike sjangre (roman, krim, dokumentar, selvhjelp, serieroman) som er utgitt på ulike forlag (Gyldendal, Cappelen Damm, Juritzen, Vigmostad & Bjørke).
- Startet skrivekurs i 2013 for å hjelpe andre med å realisere forfatterdrømmen.
- **Forfatterskolen tilbyr digitale kurs i nesten alle sjangre. Vi hyrer inn noen av landets beste skrivelærere til å holde kurs, og har et knippe av erfarne redaktører til å veilede og gi tilbakemelding på tekst.**
- Hver elev får et livslangt medlemskap i skriveforumet (flere oppgir forumet som en direkte årsak til at de klarte å realisere forfatterdrømmen!).
- Mange av Forfatterskolens elever har gitt ut på de store forlagene, og flere er på vei: <https://www.forfatterskolen.no/publishing>

Litt praktisk info ...

- Vi tar spørsmål til slutt (skriv dem ned underveis, eller still dem i «Q & A»).
- Ikke notér som en gal! Alle som vil får PP-presentasjonen.
- **Webinaret er tredelt:** Først snakker jeg generelt om redigering. Deretter redigerer jeg (viser eksempler). *Til slutt deler jeg 10 egenskaper som løfter et hvert manus.*
- Omtrent midtveis i webinaret sier jeg litt om høstens kurs (med **sommerrabatt!**).
- Prat gjerne med hverandre i «chatten»!
- Nå kjører vi ...

Aller først: Hva er redigering?

- Kunsten å skrive dårlig («the first draft ...»)
- ... for å ha noe å bearbeide etterpå.
- (ikke bland disse prosessene!)
- **Du kan ikke redigere en blank side!**
- Redigering er ikke å rette opp noe som er *feil*
- En bok = «teamwork» = helt ulikt et førsteutkast.
- Magien skjer i redigeringsfasen– *the rewriting*.
- Alle forfattere, absolutt alle, bruker mye tid på redigering

Advarsel!

Ikke sett disse to på samme scene (samtidig)!

Gi deg selv motstand

- Å rewrite er noe av det viktigste du gjør.
- Det blir aldri bra nok i første forsøk.
- Det er i rewritingen du foredler teksten din – det er *nå* du kan briljere!
- I rewritingen må du gi deg selv motstand. Du må være din argeste kritiker.
- Du må gå inn i en modus der du tenker at *alt* kan forbedres (for det kan det – selv i en trykket bok).
- Hvis du er strålende fornøyd med førsteutkastet, må du jekke ned selvbildet.
- Innstillingen din er viktig – motivasjonen.
- Rewriting må aldri bli et ork!
- **Rewriting er en like viktig del av arbeidet som skrivningen av førsteversjonen.**
- Gro Dahle: *Nei, nei, nei –fasen (etter ja ja ja-fasen).*

Tom Egeland (lærer på krimkurset)

Anleggsarbeider?

- Det er viktig å se på rewritingen som noe mer og viktigere enn «å lese over teksten» (det er ikke det du skal gjøre).
- Du skal ikke se over teksten og bytte ut et ord her og der.
- Du må gyve løs på teksten MED FORNYET IVER OG INTENSITET.
- **Du skal se på den med nye og kritiske øyne – *setning for setning for setning.***
- Betrakter du skrivekunst som noe opphøyd og esoterisk? Selv pleier jeg å tenke på skrivningen som anleggsarbeid.

Tom Egeland (lærer på krimkurset)

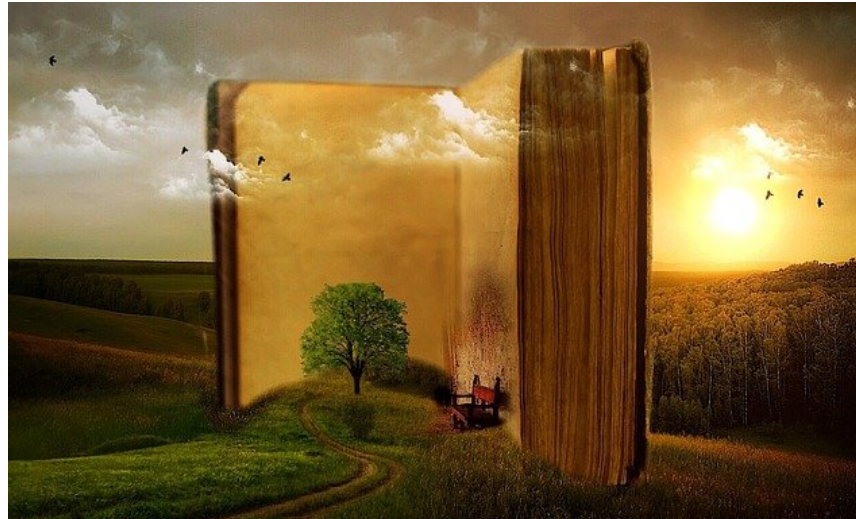
Redigeringsprosessen i 5 runder

- Runde #1: Manuset - helheten - historien. Les gjennom hele manuset. Hva er det dette handler om? Hva vil du fortelle? Hva er historien, budskapet, tematikken?
- Runde #2: Ombyggingen - de store linjene - strukturen. Hva kan taes ut? Stokkes om? Legges til? Spisses? Hvordan gjøre overganger bedre, fargelegge karakterer, tegne opp miljøet? (henger tett sammen med runde 3)
- Runde #3: Språket - litterære virkemidler - undertekst. Språket, ned på setningsnivå. Metaforer etc. Undertekst. Dialoger (henger tett sammen med runde 2)
- Runde #4: Research - logiske brister - småord. Hva trengs å researches? Feil eller mangler? Er alt troverdig? Pirk, pirk, pirk (selv om du er drittlei).
- Runde #5: Flyt - musikalitet - siste sjekk. Legg manuset fra deg igjen, og les det deretter høyt for deg selv. Hvordan høres det ut? Flyter det? Faller du av? Hva får melodien til å skurre?

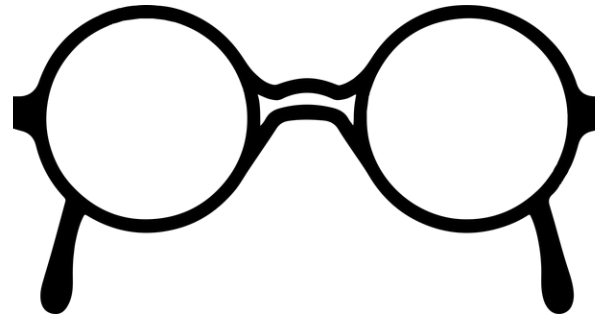
1. Skap distanse til manuset

- Blind på egen tekst?
- Legg fra deg manuset til du (nesten) glemmer det.
- Sett gjerne en deadline for deg selv.
- **Se på teksten med friske øyne – og forsøke å lese alt i ett jafs.**
- Lur deg selv – tenk at du er en vanlig leser (og ikke forfatteren)
- Spør deg selv: Hvordan er historien? Helheten? Hva vil du fortelle? Hva handler dette *egentlig* om?

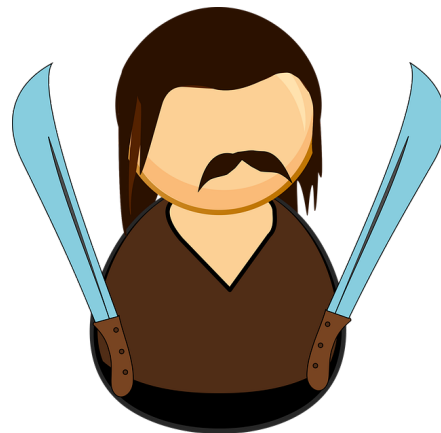
2. Sett på deg kritikerbrillene

- Manuset blir ikke bedre av å gjøre det lengre og mer komplisert (vanlig nybegynnerfeil) - heller motsatt. Hvis du kan/der du kan: *Keep it simple*.
- Hvilke kapitler, scener, avsnitt, dialoger, setninger, kan kuttes – uten at det påvirker historien?
- **Du trenger ikke fortelle alt!**
- Alt som ikke er relevant for fortellingen skal ut – *kill your darlings (and sometimes not)*.
- ... og må noe nytt legges til?
- Se på tid, forteller, synsvinkel, første, (andre) og tredje-person. Skal du gjøre et (midlertidig) bytte for å komme nærmere hovedkarakteren?
- Hvordan er flyten, overgangene, inndelingen av kapitler og scener?
- Dramaturgien – akter og kurver.
- Spenning, «suspense», timing, holde tilbake ...
- Skal du begynne med starten eller lenger ut?

Tips! Ikke vær redd for å bruke macheten

- Ta vare på det gamle manuset!
- Usikker? Lag parenteser (og spør en pilotleser).
- Skriv gjerne alt helt ut + og fjern det overtydelige etterpå (undertekst).
- Det farligste er være overtydelig + å kjede leseren (henger ofte sammen)

3. Jobb med språket

- Bruk aktive verb
- Forsiktig med adjektiver, adverb ... («adjektiv-syken»)
- Tør å være konkret
- Kutt overflødige ord
- Bruk treffende metaforer (og ikke «dress to impress»)
- Variasjon og tempo
- Korte versus lange setninger (skildringer virker for eksempel bremsende)
- Ikke vær overtydelig – og undervurder leseren
- Unngå gjentakelser (som ikke har en hensikt)
- «Show and tell» (bevisste valg)
- **Vær en klisjé-detektiv!**
- Dropp intetsigende fraser (flott, fint, stort, lite, vakkert)
- Forsiktig med utropstegn! (ha ha)
- Tør å sette punktum. Punktum. Punk.tum.
- *Rettskrivning er ikke det viktigste!*

Tips! Forestill deg at du er en skulptør

- Jo mer du jobber med teksten, jo mer får du essensen frem.
- Tenk at du skal inn til «figuren» i midten.
- **Ingenting er overflødig - alt du har skrevet, og strøket, vil skinne gjennom i det endelige manuset.**

4. Les høyt for deg selv

- Sterkt undervurdert!
- Hør rytmen (som i et musikkstykke)
- Hvordan er flyten? Når skurrer det? Kjeder du deg? Gjentakelser?
- **Forsøk å lese alt i ett jafs**

Tips! Skaff deg en pilotleser

- En som er dyktig på å se en tekst, og kan gi kritikk på en konstruktiv måte (ikke demotivere eller sette forstørrelsesglasset på feil sted)
- Vær forsiktig med dette når teksten er prematur! Trolig vil du bare genierklæres på dette tidspunktet – i det minste vite at dette er «liv laga».
- Det kan lett bli for mange meninger og/eller teksten blir misforstått. Unngå dette ved å gi klare instruksjoner på forhånd.
- **Tilbud til deg: Easywrite/Pilotleser**

Utfordringer som nesten alltid dukker opp:

Problem 1: Jeg er redd for å stryke for mye

Løsning: Putt det inn i et eget dokument. Spør deg selv: Savner du dette? (kan eventuelt brukes senere).

Problem 2: Jeg stoler ikke på at leseren forstår det jeg forsøker å formidle

Løsning: Det er bedre at de ikke forstår noe enn at de blir overfortalt alt.

Problem 3: Jeg synes det blir så «ordfattig» – er ingenting igjen, jo!

Løsning: Dette er vanesak, som å klippe seg kort, la det modne litt. Og husk underteksten – alt trenger ikke å sies høyt.

Problem 4: Skriver jeg i stykker manuset nå?

Løsning: Spør en pilotleser + ta vare på begge versjoner.

Problem 5: «Jeg kommer aldri til å bli så god som mine favorittforfattere»

Løsning: De er trolig ikke så gode som du tror heller. En ferdig bok = teamwork. Ferdig snakket.

Husk: *Alle* forfattere jobber hardt med redigeringen

Nå skal jeg snart vise deg hvordan *jeg* gjør det ...

Men først: 2 minutter om **høstens kurs** hos **Forfatterskolen**

Hva kan du forvente deg av høstens kurs?

- Da jeg var usikker, frustrert og flerrefusert ønsket jeg meg en “shortcut” for å bli forfatter: Konkret kunnskap som jeg kunne bruke til å skrive mitt eget manus: **Verktøy** (hvordan gjør jeg det – helt konkret?), **veiledning** (gjør jeg det riktig?) og **støtte** (fordi skriving er ensomt).
- Alle kursene våre inneholder denne pakken. Vi har utviklet og justert sjangerkursene gjennom flere år, så de skal bli en «formel» som hjelper deg med å skrive din fortelling. Skrivekursene våre ...
- **Lærer deg skrivehåndverket:** 10 moduler, med skriftlig materiale, videoer og oppgaver, som inneholder det du trenger for å skrive et helstøpt manus: Skape karakterer, bygge opp historien, bruke litterære virkemidler, redigere deg selv, jobbe med språket etc.
- **Gir deg noen av landets beste skriveledere:** Trude Marstein, Bjarte Breiteig, Gro Dahle etc.

- **Gir deg grundig tilbakemelding på manus (fra erfaren redaktør).** Helhetlig tilbakemelding, og detaljerte kommentarer i margin, på hva som fungerer. og *hvorfor* det fungerer – hva som kan utvikles, og *hvorfor* det bør utvikles.

- **Eksempel fra standardpakke - barnebokkurs:**

- **Skriftlig tilbakemelding fra redaktør på ...**
 - De to første sidene av ditt manus eller «rød tråd»- skjema.
 - Tekstutdrag (1000 ord) - gruppeoppgave (valgfritt)
 - Starten av historien din (7500 ord - cirka 20 sider)

- **Manusutvikling 1** (17 500 ord – kan oppgraderes). *Manusutviklingen kan benyttes når som helst i løpet av året.*

- Det legges også opp til at elevene skal lese hverandres tekster. **Undersøkelser viser at dette er mest utviklende for egen skriving: Å lese og vurdere en annens tekst + å få sin egen lest og vurdert. Å lese og vurdere en annens tekst gjør at du ser din egen bedre. Dessuten gjør det underverker for selvtilliten!**

- **Medlemskap på livstid i lukket skrivegruppe** med andre kursdeltakere og oss (Forfatterskolens team) der vi heier deg frem, samskriver etc. *Mange elever har oppgitt dette forumet som direkte årsak til at de har lykket med å skrive bok!*
- **Tilgang til vårt unike skriveprogram**, som er spesialutviklet for forfattere, der du også kan finne egnede pilotlesere til ditt manus (Easywrite og Pilotleser)
- **Mentormøter med kjente forfattere og redaktører**. Hver mandag popper det kjente forfattere og redaktører opp på skjermen din, og holder foredrag om skriverelaterte temaer + svarer på spørsmål.
- **Tilgang til webinar-arkivet, med mer enn 100 timers opptak av tidligere mentor-møter** (med blant annet Herbjørn Wassmo, Maja Lunde, Simon Stranger, Merete Morken Andersen og Ingvar Ambjørnsen).
- **Skjult webinar-perle**: 4 timers skrivekurs med Tom Egeland!
- **Opptak av alt som skjer, live og direkte, og tilgang på alt kursmaterialet i ett år** (med mulighet for forlengelse, til en symbolsk pris – kroner 1490,-).

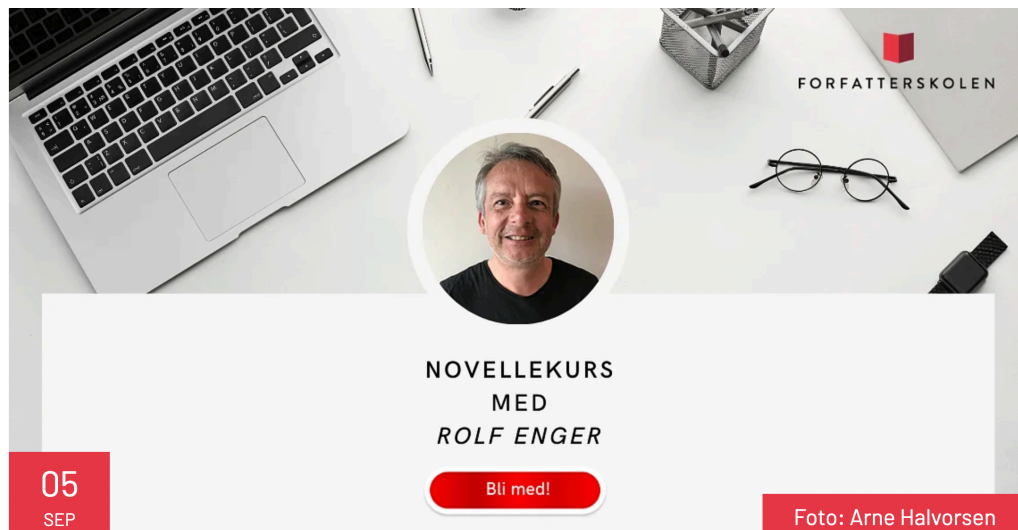
Akkurat nå: **Sommerrabatt** på fire populære kurs!

Du som melder deg på høstens kurs **innen fredag 1. juli** får en rabatt på opptil halv pris!

Og dette er de fire kursene vi kjører sommerrabatt på ...

FORFATTERSKOLEN

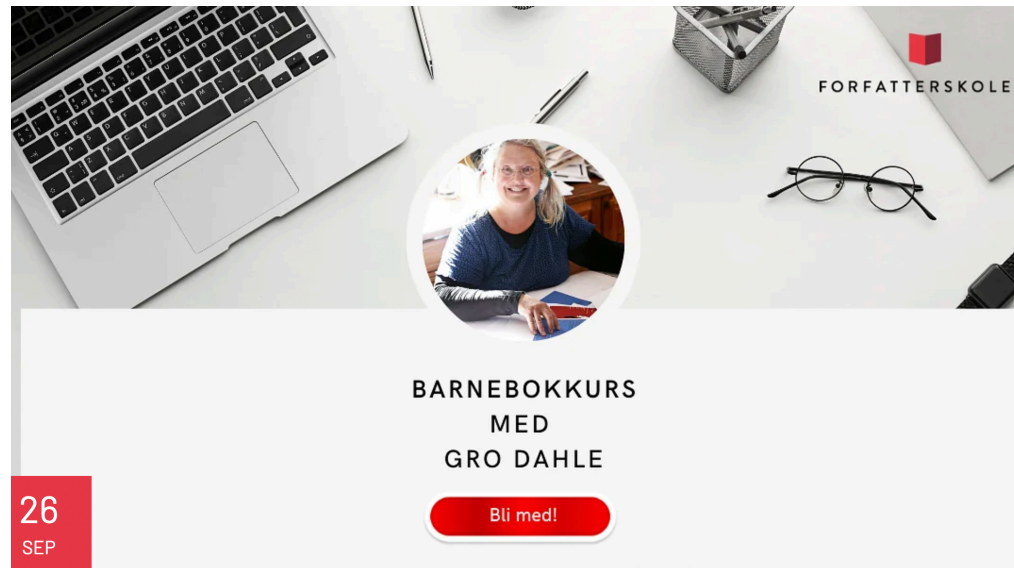

NOVELLEKURS
MED
ROLF ENGER

05
SEP

Bli med!

Foto: Arne Halvorsen

FORFATTERSKOLEN

BARNEBOKKURS
MED
GRO DAHLE

26
SEP

Bli med!

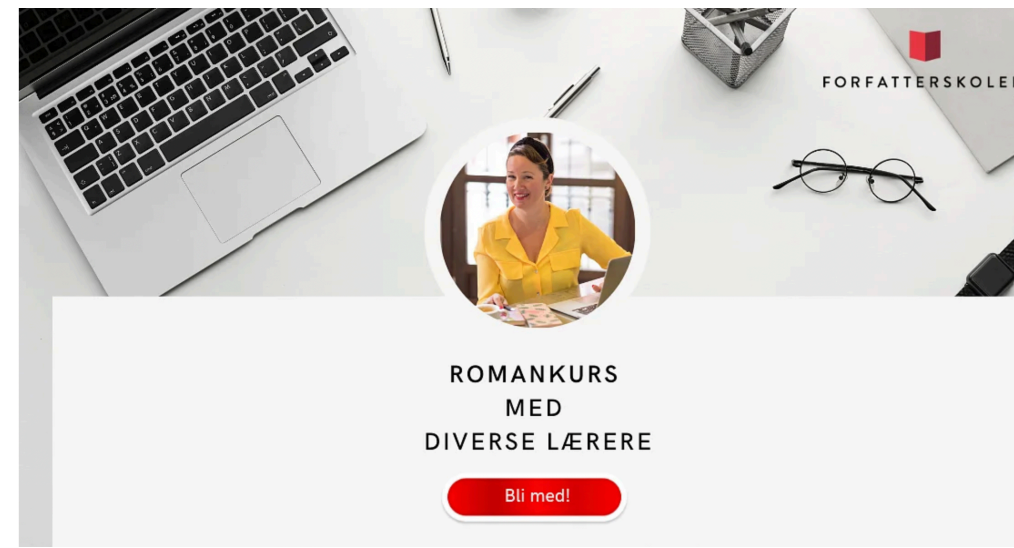
FORFATTERSKOLEN

IGANGSETTERKURS
MED
GRO DAHLE

22
AUG

Bli med!

FORFATTERSKOLEN

ROMANKURS
MED
DIVERSE LÆRERE

Bli med!

For eksempel:

Din pris på **Igangsetterkurset** med **Gro Dahle**

Ordinær pris: 6 900,-

Rabatt: 3450,-

Din pris: **3450-**

(Mulighet for delbetaling i opptil 24 måneder)

Rabatten gjelder frem til fredag 1. juli, klokken 23 59.

FORFATTERSKOLEN

Ingen risiko ved å melde seg på i kveld ...

- **14 ukers angrerett fra første kursdag, med alle pengene tilbake-garanti.** Så sikre er vi på at du blir fornøyd!
- Se på det som verdens lengste smaksprøve ...
- Mulighet for delbetaling i opptil 24 måneder.
- **Vi ønsker oss de mest dedikerte elevene – deg som virkelig vil. Viljen er det viktigste, resten kan vi hjelpe deg med.**
- Mitt beste råd til deg akkurat nå er: Hopp på et kurs i kveld!
- Kurset vil garantert sette *gnister* på skrivemotoren, og bringe deg et sjumilssteg nærmere drømmen om å bli forfatter. Bare se på våre utgitte elever her!

Hva sier elevene våre?

Dette kurset er over all forventning. Så glad for å ha meldt meg på.

Tusen takk for et fantastisk kurs. Du er en fantastisk inspirerende pådriver!

Jeg har lært mye mer enn jeg på forhånd hadde trodd var mulig.

Dette er de best anvendte pengene jeg noen gang har brukt, vanvittig bra!

Dette er virkelig et utrolig godt kurs! Oversiktlig, forståelig og godt strukturert.

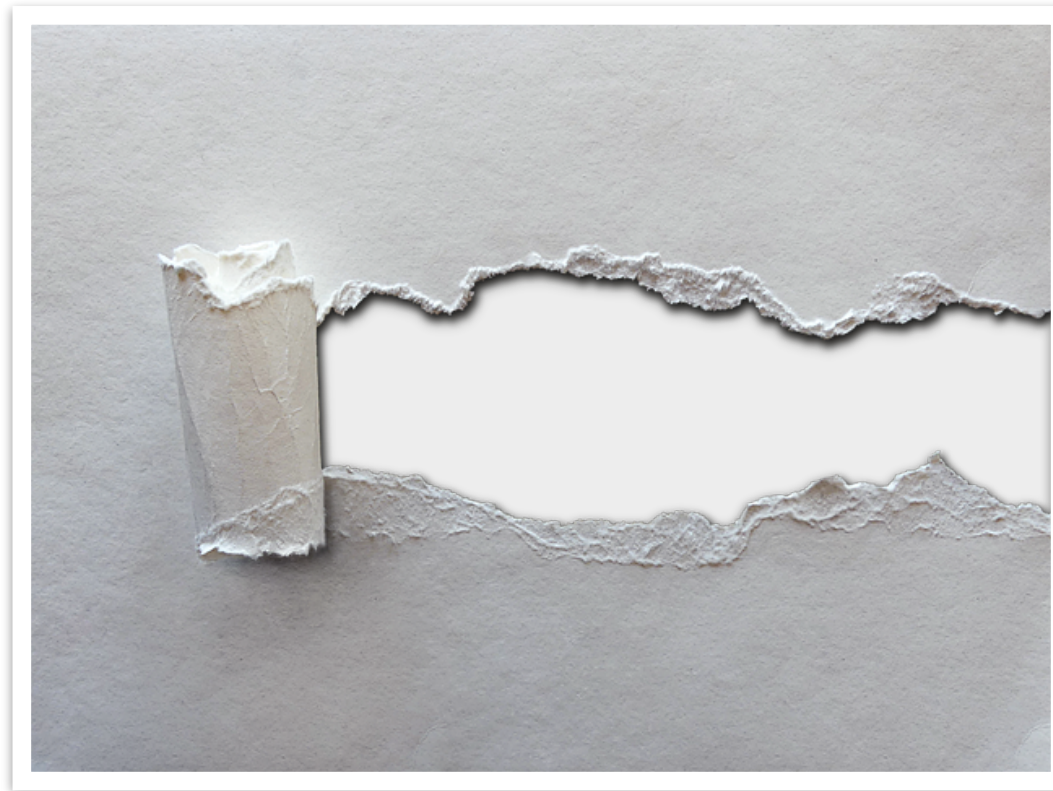
Føler jeg har åpnet en ny dør til resten av mitt liv. Takk til Forfatterskolen!

Tror vi alle har vokst og utviklet oss når dette kurset er over.

Etter dette kurset har jeg rett og slett blitt lykkeligere.

Nå: Jeg **redigerer** *din* tekst – live og direkte (og uten å ha lest på forhånd!)

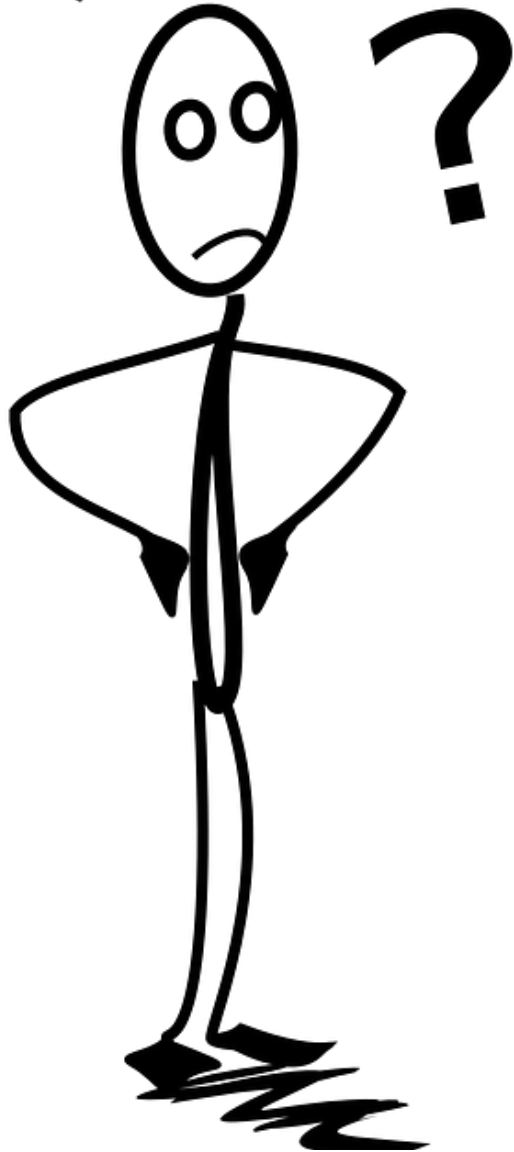

Hvordan var dette?

- Du som melder deg på kurs vil få være med på egne redigeringswebinarer – der du får din tekst gjennomgått.
- Du får også veiledning og tilbakemelding på manuset ditt fra profesjonell redaktør.
- **Bonus!** De ti første som melder seg på kurs i kveld får teksten sin redigert av meg i løpet av morgendagen – og til sendt en video.

Kan man lære å skrive en bok?

Ja, du kan blant annet lære å:

- strukturere historien din slik at den blir fengende fra start til slutt
- utvikle din egen stemme og stil. *Jo mer trygg du blir på håndverket, jo mer tør du å utfolde deg!*
- bruke litterære virkemidler på en effektiv måte
- **redigere deg selv – noe av det viktigste en forfatter gjør**
- se hvordan en annens tekst kan bli enda bedre (og dermed din egen)
- skrive med autoritet (fordi du blir trygg på egen skriving). Dette skaper en engasjert leser!

Ingen er født forfatter

- Ingen er født kreative genier
- Det handler om å forvalte det talentet du har
- Alt kan læres – med riktig verktøy, profesjonell veiledning, og mengdetrening – og støtte underveis.
- **Vårt motto:** Alle historier har en verdi!

10 egenskaper som løfter et hvert manus

1. **En fengende start.** De fleste redaktører leser bare de første sidene, slutten, litt midt i. Du må starte med et smell – sette en krok i leseren. *Redigering:* Har du skrevet deg inn i historien, og kan stryke de første sidene (eller flytte dem)?
2. **Et godt språk.** Stryk klisjeer, unødvendige adjektiver, lange beskrivelser, gjentakelser (uten intensjon), overflødige setninger etc.
3. **Spisset fortelling.** Mange manus er altfor lange. Usikker, blind for egen tekst? Spør om hjelp til å stryke.
4. **Levende karakterer.** Er det en vilje i karakteren, en motivasjon bak handlingene, en sårbarhet/feilbarlighet?
5. **Spenning.** Det må *skje* noe (ikke det samme som action – tenk *suspense*). Noe må stå på spill.
6. **Historien oppleves som viktig.** Hvorfor skal denne historien fortelles? Føles det viktig for deg? Ikke skriv det som er «lurt», men det du *vil* skrive. Gå til smertepunktene, eller dit det brenner!
7. **Troverdighet.** Leseren må tro på historien, ellers faller hele korthuset. Selvopplevd? Spiller ingen rolle, det kan likevel oppleves usannsynlig.
8. **Originalitet.** Det kan gjerne være et tema som har vært skrevet om tidligere, men det må være skrevet på *din* måte. Våg å dykke ned i historien, gå inn i karakterene, fjerne bremsene, kjenne at det koster. Skriv fritt for klisjeer – ta alle sansene i bruk, vær en skuespiller, opplev verden på nytt, ikke ty til lettvinde løsninger («jeg skalv som et aspeløv og tenkte at min siste time var kommet»).
9. **Autoritet.** «Dette kan ikke fortelles på noen annen måte. Jeg stoler på at at du klarer å lede meg gjennom denne reisen».
10. **Undertekst.** Bli bevisst på budskapet, hva du vil fortelle. Ikke overforklar. Hold tilbake. Øv på antydningens kunst. Stol på leseren (selv når du ikke gjør det).

Husk!

Skriving er teamwork.

Ingen har laget en god bok alene.

Vil du realisere? forfatterdrømmen med oss i høst! Det er plass til deg også!

Spørsmål?

